RELAŢII PARADIGMATICE ŞI STRATEGII COGNITIVE ÎN DISCURSUL ŞTIINŢIFIC

Doina BUTIURCĂ[1]

Abstract

Our study aims at synonymy as one of the paradigmatic relations having implications upon the uniqueness of the sense, as well as upon the scientific discourse. The sources of the terminological synonymy, the typology, are aspects to be viewed from two perspectives: descriptive, statical, by presenting the types of equivalences, and functional, by presenting the dynamics of the synonymic relations, a perspective that implies setting the equivalence specific factors, limits etc.

Keywords: paradigmatic relations, lexical-semantic units, synonymy, terminology, typology

Excerptând datele din textele de specialitate şi din Dicţionarele ce acoperă diferitele subramuri ale ştiinţei medicale, observăm că identitatea şi opoziţia sunt raporturi paradigmatice de sens care leagă numeroase unităţi lexico-semantice. Fenomenele complexe de manifestare a limbajului ştiinţific nu pot fi reduse la acceptiunea sinonimiei doar ca echivalare semantică a unor unităţi diferite ca formă. Fenomenul este susţinut de factori specifici, pe care îi vom avea in vedere în aserţiunea noastră: (1) termenii generici, de bază pot fi cvasiechivalenţi, diacronic şi sincronic. Actualizarea sistemului limbii impune accepţiunea sinonimiei în sens restrâns, fără a exclude funcţionarea sinonimelor în sens larg ; (2) terminologia medicala îşi are ascendenţa în domeniul tehnic dar si în ştiinţele umaniste. Din aceste considerente, tipologia sinonimelor medicale este eterogenă şi dispune de o variată gamă de echivalenţe şi relaţii non-ierarhice. Apar discrepanţe, sincronic şi diacronic, în funcţie de nomenclatură, de context, de relaţiile dintre afoxide şi rădăcină; 3) Variabilitatea etimologica impune concurenţa dintre sursa lingvistică primară şi împrumutul din limbile franceza, engleză şi engleza- americana etc..

Sinonimia este unul dintre raporturile paradigmatice cu implicaţii asupra univocităţii sensului, dar şi asupra discursului, fiind prezentă chiar şi în cele mai neaşteptate domenii, unde primatul clarităţii este unanim revendicat. Terminologia franceză întrebuinţează nu mai puţin de douăzeci şi şapte de sinonime eterogene pentru a denumi o singură afecţiune a splinei: *splenomégalie myéloïde idiopathique – érythroblastose chronique de l'adulte – hépato splénomégalie mégacaryocytaire* etc. (*apud* Kocourek 1982: 166). Pentru Encefalopatia Gayet – Wernicke terminologia engleză utilizează opt sinonime (Wernicke's encephalopathy disease; Gayet's disease; Gayet-Wernicke encephalopathy;

[1] Conf.univ.dr., Universitatea „Petru Maior", Târgu-Mureş

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

Gayet-Wernicke haemorrhagic encephalitis; Gayet-Wernicke syndrome; Wernicke's encephalopathic syndrome; Wernicke's encephalopathy; Wernicke's syndrome).

Limbajul medical este domeniul cel mai puțin „supus" regulilor univocității datorită semiozei secundare. Sub aspectul echivalențelor semantice, domeniul se organizează în cel puțin trei compartimente: 1.termeni care nu au sinonime, 2. termeni care au sinonime 3. termeni ale căror echivalențe sunt expresiile brahigrafice. Lipsa sinonimiei este considerată o exigență suplimentară față de unitatea lexicală, în general. Echivalențele relative şi absolute revendică anumite condiții pentru a fi acceptate, dintre care am reține doar faptul că fundamentează trăsături distinctive ale unuia şi aceluiaşi concept. Ex. *reacție antigen- anticorp* (fr. réaction antigène- anticorps; engl. antigen-antibody reaction) – sinonim *reacție de imunoprecipitare*, *reacție la precipitine*..

Sinonimia terminologică se manifestă între termeni şi unități ce respectă condiția identității de referent, dar se delimitează de sinonimia lexicală prin complexitatea strategiilor şi tipologie, prin eterogenitatea de echivalențe şi relații non-ierarhice, din cateva considerente: (1) îşi are ascendența în ştiințele umaniste (M. Tereza Cabre), iar acesta este un motiv în plus să fie mai bine reprezentată decât în domeniul tehnic. Însumează o mare varietate de tipuri de echivalențe, impunându-se ca o tipologie multidimensională, non-uniformă care conduce la revelarea dinamicii proceselor expresiei lingvistice şi a conținuturilor onomasiologice; (2) apar discrepanțe, sincronic şi diacronic, în funcție de nomenclaturile medicale (NA, biochimie, informatică medicală), de context, de relațiile dintre afoxidele greco-latine şi rădăcină; (3) eclectismul etimologic (sursa lingvistică primară, limbile naționale, împrumutul neologic neoromanic, englez/ american etc) este generator de relații *extrinseci* şi *intrinseci* la nivelul axei paradigmaticului. Extrinsec, termenii greceşti şi latineşti conservă conceptele fundamentale, iar unitățile neologice şi/sau cele create in limbile naționale actualizează nuanțe semantice adiționale.(4) Intrinsec, bilingvismul greco-latin a dezvoltat un tip de sinonimie specifică termenilor alcătuiți prin autocombinarea afixoidelor: angiocardiografie – cardioangiografie. În particular, dubletele morfematice şi lexico- semantice latine şi greceşti nu se elimină reciproc. Practica medicală atestă egala circulație a acestora: hemostatic (<fr. hémostatique; cf. gr. αἱματο-, αἷμα "sânge", στατὸς) şi coagulant (lat. coagulans „care încheagă"); amfi- (< gr. ἀμφι-,) – ambi- (lat. ambi-, ambo); hemi (< gr. ἡμ-) - demi (<lat. dimidius) –semi (< lat. semi-),,jumătate"; poli (<gr.πολυ-, πολύς) - multi-(< lat. multi-, multus-).

Studiul sinonimiei terminologice extrinseci (relative/ absolute) se poate realiza din două perspective: 1. descriptiv, static, prin inventarierea tipurilor de echivalențe; 2. funcțional, prin dinamica relațiilor de sinonimie, perspectivă ce implică stabilirea factorilor specifici de echivalență, limitele etc

Termeni generici, de bază pot fi cvasiechivalenți din perspectivă epistemologică, generând tipuri variabile de *sinonime omosemnice* (S. Berejan): grecescul *apothiki* este etimonul termenului latin *apoticarius* şi al formelor derivate: fr. *apoticaire* (în franceza veche „ *farmacie*"), *apoteka* (în limba rusă „*farmacie*") respectiv, *Apotheker* (germ. farmacist),

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

apothicaire (fr. veche „farmacist"), *aftekar* (farmacist în limba rusă) s.a.m.d. Concomitent cu medicii propriu-zişi, care apelau la remedii atestate, existau în Antichitate vindecări empirice, neatestate medical, realizate de medici profani, numiţi *pharmakopolis* (gr. *φαρμαχο-* medicament *πωλεἰν* - „a vinde"). Grecescul *φαρμαχο* a fost preluat în limba latină sub forma *pharmacum* şi stă la baza a cel puţin 20 de unităţi terminologice compuse tematic/ derivate în limbile neolatine (fr. pharmacocinétique ; rom. farmacocinetică;), engl. *pharmacokinetic* etc. Termeni ca : fr. *pharmacie*/ engl. *pharmacy*), împrumuturile neologice rom., *farmacie* (> fr. pharmacie) şi *farmacist (> fr. pharmacien*) - menţionate pentru prima dată în Ţările Române, la 1819 - sunt forme care acceptă, în terminologia medicală europeană termeni diferiţi, coreferenţiali prin fundamentele greco-latine: germ. *Apotheke* (*farmacie*, cu sinon. *Drugstore*), *patikus* şi *patika* (în limba maghiară) etc. În virtutea aceleaşi tradiţii, limbajul medical menţine paralelismul termen latinesc – termen nonlatin (mai cu seamă, în spaţiul carpato-danubian), acceptând coocurenţa termenilor de origine slava, sau a celor împrumutaţi din limbile germanice, neolatine etc. Iată două tipuri de sinonime: a. *sinonime temporale*: în locul termenului rom. *boală* („durere" in sl. veche) înţeles ca ansamblu de fenomene anormale, fizice sau psihice, provocate la un subiect, de către una sau mai multe cauze endogene sau exogene, circula în medicina românească, practicată de călugări forma *bolniţe*. *Boală* şi *bolniţe* nu sunt sinonime absolute. Diferenţele dintre cei doi termeni sunt de ordin stilistico-funcţional. b) *sinonime geografice*: farmacistul din Transilvania (România) purta numele latinesc de *apothicarius* (prima farmacie publică a fost înfiinţată la Sibiu, atestată documentar din 1494), iar în Muntenia şi Moldova circulau sinonimele *spiciar* (consemnat în 1651, în timpul domniei lui Matei Basarab) şi *spicer* (în vremea lui Constantin Brâncoveanu), termenii *spiţer(*> it. *speziale)* şi *spiţerie(*> it. *spizeria)* fiind forme derivate neolatine, intrate în limbajul de specialitate, prin filieră neogreacă.

Dubletele în limbile naţionale pot avea o formă fundamental distinctă de forma iniţială a termenului, sau pot să conţină anumite componente intensionale pe care termenul-sursă nu le cuprinde: *anémie leuco-érythroblastique – anémie myélophtisique* sunt dublete prin care medicina franceză denumeşte o singură afecţiune a splinei. O situaţie specială este ilustrată de dubletele apărute ca rezultat al decodării termenilor eponimi, patronimele fiind caracterizate printr - o intensionalitate săracă: *test Manzzottti- sin. test la notezină, test Owen- sin. trombotest; test Werner – sin. test de supresie tiroidiană*. Fenomenul dubletelor survine în două situaţii: în cazul simbolurilor non-verbale (slab reprezentate în domeniul medical) şi în cazul împrumuturilor.

Patronimele de origine romanică/ anglo-americană sunt generatoare de sinonimie în limbile naţionale, deopotrivă la nivelul discursului şi al nomenclaturilor. Sintagmele care denumesc formule, teste medicale, reacţii menţin – în general - paralelismul între unitatea-sursă şi/sau termenul utilizat pentru decodarea eponimului: *sindrom Bogorad – sindromul lacrimilor de crocod*il . Sinonimia de acest tip este un fenomen ilustrativ pentru relaţiile ce se stabilesc între lexical şi discursiv. Raportul între reprezentare şi structura conceptuală sinonimică are consecinţe asupra accesibilităţii cognitive. Înafara relaţiilor de echivalenţă, multe dintre patronime ar putea rămâne obscure sau greşit interpretate. Aşa

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

de exemplu, *testul Cutler-Power-Wilder* îşi revendică paternitatea în metoda propusă de biochimistul american Marschelle Harnly Power şi medicul Russell Mprse Wilder, în timp ce *Testul Ham-Dacie*, aparţinând medicului Thomas Hale Ham şi hematologului englez Dacie este o extindere a *Testului Ham*. Aceste ultime unităţi terminologice nu sunt sinonime, iar pentru a accesibiliza cognitiv, fiecare dintre conceptele date sunt explicit „ reluate" prin sinonime specifice: *Testul Ham-Dacie* este sinonim cu „test de hemoliză acidă", iar *Testul Ham* are ca sinonim„ *testul serului acidifiat*".

Observam ca non-transparenţa de semnificaţie este limitată, în măsura în care numele conceptualizează, nu defineşte. Dacă prima unitate terminologică abstractizează, sinonimul actualizează elemente de identificare, accesibilizează, având rolul de a pune in evidenţă – discursiv - conceptul dat, la un alt nivel ştiinţific. Tot aşa, conceptul pe care îl regăsim în *Testul Hines-Brown* devine deosebit de transparent, conservându-şi monoreferenţialitatea pe axa paradigmatică prin sinonimul„ probă la frig" (cuvânt autohton, aparţinând lexicului comun în limba română). În virtutea aceleaşi coerenţe cognitive, numeroase vocabule medicale întretin paralelismul patronim anglo-american – termen neologic/ compus savant cu elemente lexicale de sursă greco-latină: *sindromul Bonnier* – sindrom de nucleu; *sindromul Buschke-Ollendorff – dermatofibroză lenticulară diseminală*; *sindromul Caplan - pneumoconioză reumatoidă*; *reacţie Fermandez* - „test cu lepromină"; *testul Studer – Wyss* – probă la neomercazol; *test Huhner*- test postcoital. Exista situţii când terminologia medicală acceptă ca strategie sinonimică echivalenţa cu termeni alogloţi: *Cross- Matching* – variantă pentru *cross – meci*. Topica unităţilor lexicale sinonimice respectă în limba română, ordinea determinat - artibut nominatival (Legea Starling, Legea Raoult)/ atribut genitival (*trompa lui Eustatius*). Utilizarea termenilor - dublet poate fi pusă în corelaţie cu modificările şi nuanţările (mai ales în semiologia medicală) volumului informaţional. Este impropriu să considerăm termenul cu eponim/ patronim termen „ vechi"- după modelul registrelor stilistice ale lexicologiei. În realitate, termenul-sursă se caracterizează printr- un înalt grad de abstractizare. Obiectivând într-un mod plauzibil intensionalitatea noţiunii, dubletul sinonimic accesibilizează – într-un alt tip de codaj - semnificaţia.

Fenomenul echivalenţelor metaforice ale termenilor alogloţi (şi nu numai) este unul dintre tendinţele limbajului medical, în care metafora devine expresie a lumii exterioare cu reprezentările ei, a timpului şi a spaţiului. Omul gândeşte, cunoaşte, însă prin metaforă, reconceptualizează. În demersul cognitiv, metaforizarea presupune alegerea unei denumiri conform trăsăturilor comune ale referentului sau asemănărilor de funcţie între doi referenţi eterogeni, etc. Noţiunile de metaforizare ştiinţifică şi caracterul metaforic al termenului sunt cvasiidentice, nu se suprapun în totalitate. Natura noţiunii de metaforizare ştiinţifică este mult mai generală (spre deosebire de cea terminologică), datorită faptului că însumează deopotrivă metaforizarea terminologică şi conceptuală. Metaforizarea medicală, ca formă de sinonimie nu este un simplu fenomen lingvistic, ci o reflectare a realităţii cotidiene după un model, cu legităţi specifice: sub aspect ştiinţific, se identifică trăsăturile referenţial – distinctive. La nivel lexical este selectat cuvântul (din

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

limba comună, lexicul general etc), conceptualizat, fixat apoi ca unitate nominativă. Sinonimele „degete de toboşar" (degete hipocratice), „muşte zburătoare" (miodesopsie), existente în limbajul medical romanesc - formate prin transfer metaforic - se caracterizează printr-o structură semantică complexă, având în vedere faptul că trăsăturile care au determinat alegerea nominării sunt incluse în conceptul termenului-sursă. Semnificaţia metaforică reflectă o componentă conceptuală într-un alt registru stilistic, pe care specialistul a considerat-o esenţială pentru semiologia medicală. În câmpul terminologic, „toboşar „ şi „ muşte" şi-au pierdut semnificaţia primară, necesitând o definiţie exactă (degete de toboşar, muşte zburătoare). Fenomenul sinonimiei metaforice este universal. În limba engleză, *advancement*, utilizat cu sensul de *progress*, în limbajul uzual, ca urmare a transferului metaforic – la nivelul terminologiei traumatologice are semnificaţia de *deplasare* şi se defineşte " *a surgical detachment, as of a muscle or tendon, followed by a reattachment at an advanced level*". Astfel, termenul reinterpretat metaforic pune în evidenţă – într-un alt registru stilistic şi funcţional - un detaliu (de regula fundamental) al conceptului însumat în termenul-sursă.

Observam din exemplele discutate ca selectarea echivalentului metaforic al denumirii se realizează prin raportare la factori de natură obiectivă: stabilitatea raporturilor dintre referenţi in limbile naţionale, dependenţa pragmatica de anumite stereotipuri cognitive, tendinţa practicianului spre un mai mare grad de concretizare. Sinonimul metaforic al „*semnului Gibson*"este „suflu tunelar", unde unitatea nominativă echivalentă metaforic se află în corelaţie cu substratul concret de manifestare a sindromului. Sinonimele metaforice au, de regulă, în vedere un singur component conceptual, aşa încât expresia lingvistică este selectată numai pentru acest component: *mielozǎ funiculară* –sin. metaforic *sindromul fibrelor lungi*; *acufene* – sinonim metaforic „ *pocnituri în urechi*"; *miometru* – sinonim metaforic „ *tunică musculară*"; engl. *to weep* (a plânge)- sin *„weeping", sign* (simptom „umed"); engl. *airplane* (avion) – sin. *airplane splint* (atelă de abducţie). Caracterul prolix, dezvoltarea neuniformă a terminologiei medicale condiţionează apariţia dubletelor sinonimice, de regulă, în limba maternă (termenul *febra pappataci* are varianta „febră de trei zile").

Echivalenţa dintre termenii polimembri şi siglele corespunzătoare, expresiile brahigrafice, în general, s-a impus ca tipologie atipică – prin ceea ce Kocourek (1982: 141,166) numea *sinonime paronimice*. În lexicografie, sinonimia este o modalitate auxiliară de definire, utilizată concomitent sau în loc de parafrază în definiţie; în terminografie, transcodajul în limba naturală al unui simbol, acronim sau al unei sigle este sinonim cu simbolul, acronimul, formula sau cu siglele respective. Sinonimia realizată prin *variantele grafice* ale unităţilor terminologice se caracterizează prin schimbarea formei şi menţinerea intensionalului şi a extensionalului termenului- sursă, manifestând – etimologic- preferinţă pentru două tipuri de structuri: a) sinonimele paronimice de sursă greco-latină (*M.f. supp.* de la lat. *misce fiat suppositoria* - „amestecă să fie supozitoare") şi b.) variantele grafice după modelul limbii engleze (*IRMA* de la engl. *immunoradiometric assay*). Structural, siglele care intră în componenţa abrevierii sunt variabile, fie că apar într-un număr mai mare decat

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

elementele termenului-bază (*ECW* – extracellular water), fie într-un registru mai restrâns sau chiar mai extins: *LBBB* – left bundle branch boock.

Corpusul variantelor grafice ale limbajului medical cuprinde peste 2000 de abrevieri şi/sau simboluri de circulaţie internaţională deosebit de productive în metalimbaj. Sinonimia paronimică nu este un simplu tip de relaţie semantică absolută, statică - ci un fenomen complex, dinamic şi unitar, cu efecte asupra comportamentului discursiv, contextual. Transgresarea nivelului lexical şi insertia sinonimelor în cel puţin două moduri semnificante – *designativ* (ştiinţific) şi *prescriptiv* (în tradiţia lui Moris) nu se realizează brusc, ci prin intermediul stilisticii funcţionale (Gotti 1991). In „producţia de mesaje" (Emile Benveniste) opusă limbii ca sistem de semne, noţiunile fac trimiteri la comportamentul uman, într-un scenariu în care protagoniştii enunţării pot fi: locutorul/ pacientul, locutorul/ farmacistul, locutorul/ specialistul. Fleischman distingea (2001), în cadrul discursului medical, genurile orale (comunicarea medic-pacient, de exemplu) şi genurile scrise (în cadrul cărora însuma articolul de cercetare, articolul de vulgarizare, tratatul de medicină, raporturile asupra pacienţilor în spitale) După raportul locutor/ farmacist şi poziţia lor faţă de obiectul cunoaşterii, utilizarea sinonimelor paronimice – ca procedeu de formalizare în discursul *prescriptiv* asigură o abstractizare bine dozată, evitarea ambiguităţii în comunicare. Numeroase acronime literale şi fragmente de cuvinte care indică *forma farmaceutică* provin din abrevierea grupurilor sintactice de sursă greco-latină: *ad pond.om* (cf. lat. *ad pondus omnium* - până la greutatea întregului); *ad sat.* (cf. lat. *ad saturatio* - până la saturare); *add* (cf. lat. *addetur* - să fie adaugat); *admov.(*cf. lat. *admoveatur*- să fie adăugat); *adst. feb.(* cf. lat. *adstante febre* – cât este prezentă febra); *noct. maneq* (cf. lat. *nocte maneque* – noaptea şi dimineaţa). Aceeaşi tipologie este funcţională în *modul de preparare* a medicamentelor: rom. M.f. sol.(cf. lat.*misce fiat solutio*- „ amstecă să fie soluţie"); rom. M.f. ung.(cf. lat. *misce fiat unguentum*- „amestecă să fie unguent") etc. - în indicaţiile privind *modul de eliberare a medicamentelor*: rom. D.t.d.(cf.lat. *detur tales dossis* -„dă asemenera doze"; engl. give of such a dose); rom. Div.d.eq (cf. lat.divide in dosisi aeqales - „divide în doze egale"; engl. divide into equal doses); rom. D. ad. caps. amyl.(cf.lat. *detur ad capsulas amylaceas* - „dă în capsule amilacee"). Urmează apoi o serie de instrucţiuni stilistic formalizate, care adresându-se pacientului, se referă la *modul de administrare a tratamentului*: a. (cf. lat.ante – înainte; engl. before); *ac.(* cf. lat. ante cibum – înainte de masă; engl. before a meal;); *b.i.d.* (cf. lat.bis in die – de două ori pe zi; engl. twice daily;); *in Aq.*(cf. lat. in Aqua – în apă; engl. in water;); *p. c.*(cf. lat. post cibum – după mâncare; engl. after meals;); *p.o.* (cf. lat. per os- pe cale orală; engl.orally, by mouth;); t.i.d. (cf. lat. tria in die ; engl. three times in day); u.d./ ut. dict. (cf. lat. ut dictum – precum este indicat; engl. as directed) etc.

În pragmatica medicală există *abrevieri panlatine/ de sursa engleza sau engleza-americana,* întâlnite în scrierea diagnosticelor, realizate ca serii sinonimice absolute : AAA – rom. anevrism aortic abdominal (cf. engl. abdominal aortic aneurysm); CHD – rom. malformaţie cardiacă congenitală (cf.engl.congenital heart disease); IRS – sindrom de insulinorezistenţa, sindromul X(cf. eng. insulin resistance syndrome). Semnele şi

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

codurile, acronimele cu etimon englez/ american cunosc o sferă mai mică de reprezentare în relaţia medic- pacient: *hosp* (cf. hospital); *wt* (cf. weight), dar sunt deosebit de productive în discursul designativ, unde reprezintă un tip special de sinonimie ce conferă statut de termen (unitate) unor sintagme ample: CHB este o siglă al cărei transcodaj în limba engleză este „complete heart block". Iată câteva serii tipologice: a) *acronime literale*: DDD – dual chamber fully automatic pacemaker; FTND – full term normal delivery; HRCT – high- resolution computed tomography etc; b) expresii brahigrafice de tipul *fragmentelor de cuvinte*: Staph – Staphylococcus; top. – topically. c.) compuse din acronime literale şi fragmente de cuvinte: *VA: QC ratio* – ventilation - perfusion radio. Sub aspectul formulei lingvistice, acronimele de fond clasic sunt grupuri alcătuite dintr-un determinat şi unul sau mai mulţi adjuncţi, al căror sens trebuie decriptat în actul comunicării. Diferenţele de structură dintre acronimele de sursă greco-latină şi engleză actualizează deosebiri de topică: acronimele de fond clasic au o topica fixă cu respectarea obligatorie a prepoziţiei/ conjuncţiei, fie şi doar sub formă de siglă - spre deosebire de acronimele actuale a căror topică este liberă, respectând modelul limbii engleze[HCG (cf. human chorionic gonadotrophin); WMA (cf.World Medical Association); snRNA (cf. smail nuclear RNA)].

Siglarea este frecventă ca metodă, prin avantajul de a conferi statut de termen unor sintagme ample. În economia de limbaj*, siglele* [„semne abreviative"(Dicţionarul Robert) sau „ litere iniţiale utilizate ca semne abreviative pe monumente, pe medalii sau în manuscrise vechi" (Dicţionarul Petit Littre)] formează o clasă neomogenă structural, a cărei funcţie este eminamente denominativă. Productivitatea fenomenului variază în domeniile de avangardă ale medicinei contemporane. Predilecţie manifestă genetica, farmaceutica, virusologia, practica clinică, imagistica, hematologia, biochimia. Este o trăsătură ce apropie limba română de limbile franceză şi engleză, al căror model îl urmează în câmpul creaţiei lexicale. Abrevierile, siglele, manifestă o mare tendinţă de gramaticalizare. Clasa morfologică pe care o actualizează este substantivul, în contextul căruia primeşte categoriile specifice de gen, număr, caz şi determinare primară. Sub aspectul genului, limba română încadrează compusele de acest tip în clasa neutrelor şi a masculinelor. Multe dintre abrevieri şi sigle devin baze de derivare, de regulă pentru substantivele comune: ORL – orelist; A.T.I.- ateist (medic la terapie intensivă). Simbolurile se adaptează cu mai multă dificultate categoriilor morfologice.În terminologia medicală, sinonimele paronimice sunt termeni identici conceptual, însă diferiti sub aspectul variantei stilistice şi funcţionale

Surse:

Duizabo 2007: = Duizabo, Daniella, *Dicţionar medical englez-român/ român-englez*, Polirom, Iaşi;

Gutu2003: = Guţu Gheorghe, *Dicţionar latin- român*,ediţia a II a revăzută şi adăugită Humanitas, Bucureşti;

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)

Nastase 2006: *român de medicină* = Nastase,Corneliu; Nastase,Viorica, *Dicţionar englez-şi biologie*, Editura Nasticor ;

Quérin 2007 : *medical*, Editeur: = Quérin Serge*, Dictionnaire des difficultés du français* Edisem/Maloine

Bibliografia:

Bidu-Vrânceanu et al.2001 : Ruxăndoiu, Liliana = Bidu-Vrânceanu,Angela; Călăraşu, Cristina; Ionescu; Mancaş, Mihaela, Dindelegan,

Gabriela Pană :*Dicţionar* *general de ştiinţe ale limbii, Bucureşti*, 1977: ediţia a II a, sub titlul Dicţionar de ştiinţe ale limbii, Bucureşti ;

Coteanu 2007 : volum editat de = Ion Coteanu, *Formarea cuvintelor în limba română*, Narcisa Forăscu, Angela Bidu-Vrânceanu,

Editura Universităţii Bucureşti ;

Landragin 2004: *cognitive,* in Corela, = Landragin Frédéric,*Saillance physique et saillance* Vol.2, nr. 2; http://edel.univ-poitiers.fr/corela/document.php?id=142;

Martinet, A.1979: français; Editions Denoel, = Martinet, A., Grammaire fonctionnele du Paris ;

Nida 2004 European, studiu = E. Nida, *Traducerea sensurilor*, Institutul introductiv, traducere Rodica Dimitriu;

Prouvost.;Sablaiyrolles 2003: Paris, PUF ; = Prouvost, J.; Sablaiyrolles, Y, *Les néologismes,*

Rey 1979 Robert; = Rey, A., *La terminologie: noms et notions*, Paris: Le

Saussure, Ferdinand de 1998: Polirom, Iaşi, = Ferdinand de Saussure, *Curs de lingvistică generală*, traducere Irina I.Tarabac;

Stoichiţoiu- Ichim 2001: *române actuale*, All = Adriana Stoichitoiu-Ichim, *Vocabularul limbii* Educational, Bucureşti;

BDD-A2805 © 2011 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 06:00:39 UTC)